

Kommunals rapport till KNS temakonferens 27-28 oktober 2020, *Hur säkrar vi tillgång till kvalitativa offentliga tjänster i hela landet*

Det finns 290 kommuner och 21 regioner i Sverige. Företrädare för de olika nivåerna - riksdag, region och kommun - väljs av invånarna i allmänna val vart fjärde år. Valen för samtliga tre nivåer sker samtidigt.

I Sverige tillämpar vi kommunalt självstyre, även kallat lokalt självstyre. Det innebär att kommuner och regioner sköter lokala eller regionala frågor med en stor handlingsfrihet. Självstyrelsen utövas av beslutande församlingar som företräder den lokala befolkningen.

Kommunernas obligatoriska uppgifter

- Social omsorg (äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg)
- För-, grund- och gymnasieskola
- Plan- och byggfrågor
- Miljö- och hälsoskydd
- Renhållning och avfallshantering
- Vatten och avlopp
- Räddningstjänst
- Krisberedskap och civilt försvar
- Biblioteksverksamhet
- Bostäder

Kommunernas frivilliga uppgifter

- Fritid och kultur
- Energi
- Sysselsättning
- Näringslivsutveckling

Regioners obligatoriska uppgifter

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård för barn och unga upp till 23 års ålder
- Regionalt utvecklingsansvar

Regionernas frivilliga uppgifter

- Kultur
- Utbildning
- Turism

Gemensam, obligatorisk uppgift för kommuner och regioner

- Regional och lokal kollektivtrafik

Finansiering

Kommuner och regioner finansierar i huvudsak sin verksamhet med skatter (skatt på förvärvsinkomst), taxor och avgifter samt bidrag från staten.

Under år 2020 var den genomsnittliga skattesatsen i kommunerna 21,67 procent och i regionerna 11,49 procent. Skattesatsen skiljer sig mycket åt i Sverige. Den lägsta kommunala skattesatsen är 17,1 procent och den högsta är 23,8 procent. Motsvarande för regioner är 10,83 procent respektive 12,08 procent. Det finns inget tak eller golv för hur hög eller låg en skattesats kan vara i en kommun eller region.

Tabell: *Kommunerna och regionernas intäkter, andel*

Kommunernas intäkter, andel		Regionernas intäkter, andel	
Skatteintäkter	66,2 %	Skatteintäkter	69,5 %
Generella statsbidrag	14,1 %	Generella statsbidrag	8,4 %
Specialdestinerat statsbidrag	6,0 %	Bidrag för läkemedel	7,3 %
Taxor och avgifter	5,3 %	Specialdestinerat statsbidrag	6,2 %
Övrigt	7,4 %	Taxor och avgifter	3,3 %
		Övriga intäkter	5,3 %

Kommunalekonomisk utjämning

För att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner finns ett kommunalekonomisk utjämningsystem som utjämnar skatteinkomster och fördelar pengar utifrån strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t ex skillnader i andelen barn eller andelen äldre. De generella statsbidragen (se tabell ovan) fördelas genom detta system. Utöver statens bidrag (129 miljarder kronor år 2020) betalar även de kommuner och regioner med högst skattekraft in pengar i systemet (8 miljarder kronor år 2020).

Torbjörn Dalin

Chefsekonom, utredningsenheten